

1) Доступ до оборонних угод: багато оборонних угод вимагають, щоб постачальники та підрядники мали сертифікат AQAP для участі в тендерних процесах та отримання контрактів.

2) Управління якістю: Сертифікація AQAP гарантує, що підприємство вже має ефективну систему управління якістю, яка виконує вимоги оборонних контрактів.

3) Репутація та довіра: Сертифікація сигналізує про професіоналізм, зацікавленість та надійність в оборонній промисловості. Це може допомогти побудувати добру репутацію та зміцнити ділові відносини між оборонними клієнтами та їхніми партнерами.

4) Конкурентна перевага: Сертифікація може дати підприємству конкурентну перевагу на ринку, продемонструвавши її здатність надавати високоякісні продукти та послуги та виконувати вимоги оборони.

AQAP забезпечує комплексний підхід, який охоплює контроль якості, оцінку ризиків, планування, моніторинг і аудит виробничих процесів, що є ключовими елементами для державного контролю якості.

Таким чином, впровадження стандартів AQAP дозволить:

- забезпечити систематизований підхід до управління якістю на всіх етапах виробничого процесу;

- забезпечити використання сучасних підходів контролю якості проектування, розробки та виробництва, що сприяє зниженню ризиків і підвищенню ефективності;

- забезпечити українським підприємствам високий рівень якості своєї оборонної продукції, що відповідає міжнародним стандартам НАТО;

- сприяти інтеграції України у євроатлантичну оборонну структуру, полегшуючи співпрацю з країнами-членами НАТО і розширюючи можливості кооперації у військово-промисловій сфері, розширити свої ринки збуту, включаючи можливість участі в тендерах НАТО.

В умовах зростаючої конкуренції на ринку оборонної продукції, сертифікація систем управління відповідно стандартів AQAP, надасть підприємствам конкурентну перевагу перед тими підприємствами, які не відповідають вимогам цих стандартів. Це також допоможе українським підприємствам набути досвіду в організації системи якості на рівні міжнародних стандартів, та відповідати вимогам замовників на міжнародних тендерах.

Кібік О.М.

доктор економічних наук, професор,

Ковиркіна О.В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,

Одеса, Україна

ВИКЛИКИ ТА ТРЕНДИ РОЗВИТКУ ЛОГІСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Через глобалізацію ринків, збільшення обсягів товарообігу та різноманітність вимог споживачів значною мірою підвищується складність логістичної діяльності. Сучасна логістика орієнтується на гнучкість і використання даних у реальному часі для оперативного прийняття рішень. Серед актуальних проблем розвитку логістичної діяльності можна виділити дефіцит робочої сили та складність автоматизації процесів. Тенденціями є прозорість у процесах, доставка невеликих партій, впровадження цифрових інструментів тощо. Логістична галузь часто стикається зі змінами у регуляторному середовищі, сезонними коливаннями попиту та іншими непередбачуваними факторами [2]. Проблема полягає в недостатньому використанні інструментів проєктного менеджменту у логістиці, що, зокрема, зумовлено відсутністю належних знань та підходів до їх впровадження. Це призводить до нераціонального використання ресурсів, затримок у виконанні замовлень і, зрештою, зниження рівня задоволеності клієнтів. Інструменти проєктного менеджменту можуть допомогти впоратися з викликами, забезпечуючи краще планування та контроль логістичних процесів. Інтеграція потенціалу проєктного менеджменту дозволить

оптимізувати процеси, підвищити рівень якості логістичних продуктів та ефективності, тобто адаптуватися до різних змін через структурований підхід до управління проектами.

У 2023 р. 68 країн збільшили обсяги інвестування в інфраструктурні проекти. Дані Світового банку свідчать, що сума інвестицій в інфраструктуру дорівнювала 86 млрд доларів. Цей показник перевищує показники за попередні п'ять років. Кількість інфраструктурних проектів постійно зростає. Так у 2023 році у світі було проінвестовано 322 проектів, що на 24 % перевищує показник 2022 року. У Європі та Центральній Азії фінансування було забезпечено по 35 проектах [1].

Українська логістика в цілому адаптувалася до нових реалій і успішно функціонує в умовах воєнного стану. Галузь відновлюється й інтегрується у транспортно-логістичну європейську та глобальну мережу. За березень-грудень 2023 р. всіма видами транспорту України перевезено 282,4 млн тонн вантажів, що на 22 % більше показника аналогічного періоду 2022 р. У 2024 р. позитивні тенденції зберігаються. Так наприклад, за даними АТ «Укрзалізниця», січень-травень 2024 р. обсяги вантажних перевезень збільшились на 30 % порівняно з показниками минулого року. Обсяги залізничних перевезень становлять дві третини показника довоєнного рівня.

Дослідження «Інфраструктурний індекс 2023», що було проведено Європейською бізнес асоціацією, юридичними фірмами Arzinger та Sayenko Kharenko, показало, що 84 % українських компаній мають наміри відновити морські перевезення з мінімальними витратами часу. Протягом 2023 р. через Дунайські порти оператори обробили майже 52 % усіх морських вантажів. Через відновлення перевезень українським чорноморським коридором попит на транспортні можливості цього маршруту трохи знизився. Відповідно є стабільний попит на 250–300 тисяч тонн щомісяця з урахуванням всіх потужностей портів Рені, Ізмаїл та Орлівка [1].

66 % учасників ринку ефективним напрямом інвестування вважають розвиток автомобільних маршрутів у напрямку Євросоюзу. Важливою особливістю автоперевезень, що здійснюють українські транспортники, є їхня здатність адаптуватися до змінюваних умов. Наприклад, проблему блокування польських кордонів перевізники вирішили шляхом переорієнтацією вантажних автомобілів через кордони інших країн або переходом на використання транспортних засобів меншої вантажопідйомності, які могли проїжджати під час блокади. 70 % транспортно-логістичних компаній вважають за необхідне забезпечувати розвиток мережі стратегічних транспортних хабів на заході України. Позитивними є дані, що 85 % вітчизняних підприємств галузі продовжували або вже повністю відновили свою діяльність [1].

Вагомий внесок у розбудову української логістики роблять вітчизняні агропромислові холдинги, торговельно-виробничі компанії та девелопери. Усупереч складним обставинам, в Україні зводяться нові перевалочні комплекси, відбувається модернізація складських хабів та автомобільних парків. Деякі компанії інвестують у розвиток транспортного потенціалу. Необхідним є розвиток потенціалу державно-приватного партнерства.

Товарна структура вантажоперевезень загалом демонструє тенденцію до стабілізації. У складі перевезень спостерігається зростання частки комерційних вантажів. Обсяги перевезення зернових вантажів морем поступово зростають.

В таких умовах українські логістичні компанії повинні враховувати галузеві тренди національного та міжнародного рівня, зокрема прозорість логістичного процесу, перевезення малими партіями, активне використання цифрових інструментів, інтеграцію елементів систем тощо.

Серед визначальних трендів розвитку логістичної галузі в Україні вітчизняні фахівці виокремлюють відновлення транспортно-логістичної інфраструктури країни, активізацію розвитку логістичних перевалочних комплексів на території нашої та інших країн, підвищення попиту на послуги з доставлення та обробки збірних вантажів, зростання обсягів фулфілменту, підвищення попиту на складську логістику, відновлення контейнерних перевезень, підвищення рівня автоматизації та цифровізації галузі [3].

Зазначені тренди потребують оперативного реагування. Для подолання численних проблем українським логістичним компаніям потрібно інвестувати у реалізацію різних проєктів. Логістичні проєкти можуть варіюватися від простих до складних, залежно від масштабу, обсягу, цілей, сфери тощо. Серед сучасних логістичних проєктів є оптимізація ланцюгів постачання, розробка транспортних мереж, впровадження логістичних інформаційних систем, складування, управління замовленнями, логістика повернень, екологічна логістика тощо. Кожний різновид проєктів передбачає використання інструментів проєктного менеджменту. Ефективні логістичні проєкти мають бути засновані на принципі гнучкості та швидкості прийняття рішень.

Література:

1. Галузеві тренди. Стан логістичної галузі в Україні: тренди та особливості. URL: <https://gol.ua/galuzevi-trendy-stan-logistychnoyi-galuzi-v-ukrayini-trendy-ta-osoblyvosti/>
2. Крикавський Є.В., Похильченко О.А., Фертч М. Логістика та управління ланцюгами поставок: підручник. Львів: Вид-во Львів. Політехніки. 2020. 848 с.
3. Топ 7 трендів у логістиці 2023 року. URL: <https://haski.ua/blog/logistic/logistychni-trendy-2023-rok>

Коваленко В.К.,
здобувачі вищої освіти

Куц В.І

асистент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

РОЛЬ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНОЗДАТНОСТІ УКРАЇНИ

В умовах сучасної геополітичної напруженості питання забезпечення національної обороноздатності України стає стратегічно важливим, вимагаючи особливої уваги до системи планування. Після анексії Криму та воєнної агресії Російської Федерації у 2022 році стратегічне планування у оборонній сфері спрямоване на ефективне використання національних ресурсів, що має забезпечити захист територіальної цілісності України.

Стратегічне планування в оборонній сфері – це система довгострокового управління національною безпекою, яка передбачає визначення цілей, пріоритетів і шляхів їх досягнення. Воно зосереджено на оптимізації використання ресурсів і впровадження нових технологій для забезпечення стійкості держави до зовнішніх і внутрішніх загроз. послідовно до "Концепції національної безпеки України" [1], основне завдання стратегічного планування передбачає забезпечення готовності країни до різних типів загроз, зокрема агресії, гібридних загроз, кіберзагроз, інформаційних атак та економічного тиску.

Основним напрямком стратегічного планування є мобілізаційна готовність і розвиток ресурсного забезпечення, включаючи кадрову підготовку. Для ефективної реалізації стратегії система обороноздатності повинна мати зворотний зв'язок, який дозволить проводити моніторинг, оцінку та коригування планів на основі поточного аналізу загроз.

Ефективність стратегічного планування залежить також від рівня системи організаційної структури управління та контролю за виконанням рішень. Оборонне стратегічне планування має результат використання сучасних технологій, зокрема інтеграцію кіберзахисту, високоточних систем та технологій штучного інтелекту в оборонному секторі. Відповідно до «Державної програми розвитку Збройних сил України до 2030 року» [3], ключовими перевагами є розвиток кібербезпеки, модернізація озброєння і техніки, а також поглиблення міжнародної співпраці.

Належне фінансування є критичним елементом ефективного планування. Для досягнення стратегічних цілей потрібно стабільне зростання фінансування оборонного